

USKON PUOLESTA

IHMISILLE, JOIDEN
MIELESTÄ KRISTINUSKO
ON AJATTELEMISEN
ARVOINEN ASIA

USKON PUOLESTA e-kirje
nro 4 / 2004
© Pasi Turunen

*"Epäilykset kuuluvat luonnollisena osana
tiedoiltaan rajallisen olennon elämään,
ja luulisi kaikkitietävän olennon
ymmärtävän sen parhaiten"*

Tapio Puolimatka,
kirjassa Opetusta vai Indoktrinaatiota

Taannoin herätti julkista haloota tutkimus, joka kiinnitti huomiota pappien epäilyksiin. Tuntui jotenkin ristiriitaiselta, että ihmiset, joilla uskominen kuuluu toimenkuvaan kaikesta huolimatta epäilevät joitain kristinuskon perustotuuksia. Ensimmäinen reaktio(ni) oli, että tutkimus antoi aiheita huoleen.

Mutta ehkä pelko(ni) kylläisilmiön laajemmasta levinneisyydestä oli aiheeton. On eri asia *kieltää* kristinuskon perustotuudet ja toisaalta *epäillä* niitä. Epäilysten ja epäuskon välillä on eroa.

Kaikki, jotka epäilevät eivät välttämättä kiellä tai hylkää kristinuskoa. Se, että ihminen myöntää itsellään olevan vaikeuksia käsittää tai omaksua joitakin kristillisen opin kohtia ei tarkoita noiden oppien hylkäämistä. Kukapa meistä ei olisi joskus epäillyt vaikkapa helvetin olemassaoloa siitä syystä, että se tuntuu ihmismielelle käsittämättömän kovalta rangaistukselta. Kukapa ei joskus olisi epäillyt Jumalan olemassaoloa.

Epäileminen on inhimillistä. Uudessa testamentissa minua on kiehtonut erityisesti erään merkittävän miehen epäily. En tarkoita Tuomasta, vaikka hänet usein muistammekin juuri näissä merkeissä. Tarkoitan Johannes Kastajaa. Jumala oli puhunut hänelle erämaassa ja lähettänyt hänet valmistaa tietä tulevalle Messiaalle (Joh. 1:33). Kun Jeesus kastettiin Johannes näki kuinka taivaat aukesivat, kuinka Pyhä Henki ruumiillisessa muodossa laskeutui Jeesuksen päälle, ja taivaasta kuului ääni: "Sinä olet minun rakas Poikani; sinuun minä olen mielistynyt" (Lk. 3:21-22). Se ei ollut mikään hiljainen Hengen puhe Johanneksen sydämessä. Mitä hengellisiin kokemuksiin tulee tätä karismaattisemmaksi ei Herran palveleminen juurikaan enää voi tulla.

Sitten Johannes joutuu vankilaan. Yksinäisyyteen. Epäilykset tulevat. Kaiken kokemansa jälkeen Johannes alkaa epäillä oliko Jeesus sittenkään luvattu Messias. Hän lähetti opetuslapsensa kysymään Jeesukselta henkilökohtaisesti: "Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaman?" (Lk. 7:18-23). Jeesus ei loukkaantunut Johanneksen kysymyksestä tai nuhdellut synnistä. Jeesus vastasi Johannekselle viittaamalla yhtäältä profeetallisiin kirjoituksiin ja toisaalta kaikkeen mitä Hänen kauttaan parhaillaan tapahtui: Sokeat saavat näkönsä, rannat kävelevät, pitaliset puhdistuvat, kuurot kuulevat, kuolleet herätetään ja köyhille julistetaan evankeliumia (Lk. 7:22).

Miksi tämä Jeesuksen vastaus on niin merkittävä? Siitä syystä, että verratessaan Jeesuksen toiminnassa esillä olevia merkkejä siihen mitä profeetat olivat ennustaneet tapahtuvaksi Messiaan tullessa Johannes saattoi vetää omat johtopäätöksensä siitä kuka Jeesus oli. Jeesus ei vain lähettänyt Johanneksen opetuslapsia takaisin sanomaan: "Mitä sinä tuollaisia kyselet? Usko vaan!" Sellaisesta ei olisi ollut paljoakaan apua.

Ollaanpa rehellisiä. Joskus kristitytkin epäilevät. Pahin karhunpalvelus minkä voimme toisillemme tehdä on paheksua ja moralisoida toistemme mielissä olevia kysymyksiä sen sijaan, että yhdessä tarttaisimme niihin kiinni ja pyrkisimme ymmärtämään mistä todella on kysymys. *Epäilykset ovat kysymyksiä, joihin ihmisen ymmärrys etsii vastauksia.*

Toisaalta on tärkeä korostaa, että epäileminen ei ole jokin kristillinen hyve. Epäilemistä ei pidä vääällä tavalla ihannoita ikään kuin kaiken epäileminen se vasta rehellistä uskoa olisi. On luonnollista, että kuka tahansa saattaa joskus syystä tai toisesta epäillä. Asenne, joka kuitenkin lähtökohtaisesti epäilee kaikkea ennen kuin jokainen uskon kohta erikseen on oikeaksi todistettu älyllistä skeptisyyttä. Tämä on ollut leimallista vaikkapa modernille raamattututkimukselle. Muilla elämän alueilla sen sijaan oletetaan ihmisten ja vanhojenkin dokumenttien kertovan totuuden ellei ilmene erityistä syytä muuta epäillä.

Seuraavassa muutama vinkki epäilysten kohtaamiseksi.

Epäilykset voivat olla älyllisiä tai emotionaalisia. Kristinuskon vaikeisiin kysymyksiin voidaan löytää runsaasti älyllisesti tyydyttäviä vastauksia alan kirjallisuudesta. Joskus epäilykset kuitenkin aiheutuvat väsymyksestä tai vaikeasta elämäntilanteesta ilman, että niillä on mitään tekemistä älyllisten ongelmien kanssa. Loppuun palanut ja väsynyt ihminen saattaa väsyneessä mielessään epäillä, vaikka hänellä olisi kaikki älylliset vastaukset tiedossaan. Ei kannata väsyneenä vetää hätiköityjä johtopäätöksiä. On tärkeää levätä kunnolla, jonka jälkeen kykenee taas ajattelemaan asioita ilman turhaa emotionaalista taakkaa. Monet epäilykset eivät johdu siitä, että kristinuskon vastauksissa olisi jotain vikaa. Tietyllä hetkellä jotkut asiat vain saattavat *tuntua* vaikeilta uskoa.

Kävin itse aikanaan lävitse vaiheen, jossa henkinen uupumus johti vaikeaan uskon kriisiin. Kun kaiken keskellä analysoin mielestäni kummallista tilannetta itselleni huomasin, että mitään uutta todistusaineistoa kristinuskoa vastaan ei ollut tullut tietooni, eivätkä vanhatkaan todisteet olleet älyllisesti haastavia. Kuitenkin sisimpäni täytti selittämätön, tuskallinen epäily. Tajusin, että kysymys oli emotionaalista väsymyksestä. Muutaman kuukauden perusteellisen levon jälkeen sisin uudistui ja balanssi palautui. Usko elpyi. Jos huomaat epäilysten kalvavan sisintäsi, sen lisäksi, että arvioit epäilysten sisältöä, arvioi myös elämäntilannettasi. Käytkö parhaillaan lävitse jotain muuta kriisiä elämässäsi – työuupumusta, läheisen menetys, vakava onnettomuus, sairaus jne.

Muista, että samoja kysymyksiä monet muutkin ovat pohtineet. On hyvin epätodennäköistä, että sinä olisit kohdannut jotain sellaista, jota ei joku kristitty ajattelija jossakin kristillisen historian vaiheessa jossakin päin kristikuntaa olisi joskus käsitellyt. On siis enemmän kuin todennäköistä, että kysymyksiisi löytyy vastauksia, jotka tyydyttävät sekä mieltäsi että sydäntäsi. Tämä liittyy seuraavaan kohtaan.

Epäilykset kannattaa muotoilla kysymyksiksi. Kirjoita vaikka paperille ylös yhdellä tai kahdella kysymyslauseella mikä mieltäsi askarruttaa. Näin saat hyrrän ulos mielestäsi ja epäily saa konkreettisen muodon. Ajattele kysymystä tutkimusprojektina, johon etsit vastausta. Kysele ystäviltäsi ovatko he miettineet samanlaisia kysymyksiä. Etsi kirjoja ja artikkeleita, joita ovat kirjoittaneet vakaat kristityt, jotka ovat pohtineet samoja kysymyksiä. Käytä hyväksesi vaikka Uskon Puolesta –internetsivujen linkkilistaa.

Muista järjen ja uskon oikea suhde. Hyvin usein moniin epäilyksiimme löytyy älyllisesti tyydyttäviä vastauksia kunhan vain on valmis käyttämään aikaa ja näkemään vaivaa. On kuitenkin muistettava, että kaikki ei avaudu järjelle. Aina jää asioita, jotka ovat järjen päättelykyvyn ulottumattomissa ja ne avautuvat vain uskolle. Usko on Pyhän Hengen työ ihmisen sydämessä. Ei ensisijaisesti jotain, joka nousee inhimillisen järjen päätelmästä, vaikka nämä voivatkin tukea Pyhän Hengen synnyttämää uskoa. Muista rukoilla ja kertoa epäilyksistäsi myös Jumalalle. Se auttaa samalla selvittämään ajatuksia.

Jumala ymmärtää epäilijää. Älä koe syyllisyyttä siitä, että epäilet. Kristinuskossa on kysymys ihmistä suuremmista asioista. Kykymme tietää ja ymmärtää noita asioita ovat rajalliset koska olemme ihmisiä. Jumala, kaikkietävä tietää rajoittuneisuutemme ja haluaa auttaa.

Tätä kirjoittaessani huomasin tuoreimmassa Sana-lehdessä (17.6.2004) **Jorma Kalajoen** lukemisen arvoisen artikkelin ”Epäilen, jotta uskoisin”. Se on hyvää jatkoa näille pohdintoille. Tai sitten päivävastoin.

Kesäterveisin
PASI TURUNEN